

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 501/25
6.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Александра Ивановића, председника већа, Милице Стојковић и Марине Кларић Живковић, чланова већа, у парници из радног односа **тужиље АА** из ..., чији је пуномоћник Виолета Митровић, адвокат из Београда, ул. Дечанска бр.13, против **туженог “BELGRADE AIRPORT” д.о.о.**, Београд, 11180, Сурчин 59, чији је пуномоћник Младен Домазет, адвокат из Београда, адреса за пријем поште Београд, ул. Господар Јевремова бр.47, ради заштите од злостављања на раду и накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П1 173/20 од 18.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 6.3.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П1 173/20 од 18.10.2024. године у ставу првом, другом, усвајајућем делу става трећег, четвртгом, петом, шестом, седмом, осмом и деветом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 173/20 од 18.10.2024. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужиља претрпела злостављање на раду код послодавца овде туженог у периоду од марта 2019. године до 17.2.2020. године, које се огледало у честом премештају тужиље из једног у други радни простор без претходног обавештења од стране непосредних руководилаца; смештају тужиље у неусловне и неадекватне просторије без основних средстава за рад; игнорисању захтева тужиље од стране надређених у погледу обезбеђивања основних услова за рад и превазилажења проблема са којима се суочавала у обављању послова њеног радног места; изолацијом и недавањем радних задатака тужиљи (синдром празног стола); изопштавањем тужиље као синдикалног представника; непримереним опхођењем руководилаца према тужиљи, па је одговорним лицима ББ, ВВ и ГГ забрањено да убудуће врше напред наведене радње и понашање које представља злостављање на

раду. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се утврди да је трпела злостављање на раду код туженог у периоду од 20.3.2020. године до 19.8.2020. године, које се огледало у спречавању и остварења права на рад услед непозивања на рад и продужења плаћеног одсуства, као и немогућности напредовања и усавршавања на послу у периоду од марта 2019. године до 19.8.2020. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да о свом трошку у јавном гласилу “Блиц” објави увод и изреку ове пресуде поштујући правила Закона о заштити података личности, док је за објављивање преосталог дела ове пресуде тужбени захтев тужиле одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан тужени да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљеног душевног бола због повреда угледа, части, професионалног и личног интегритета исплати износ од 300.000,00 динара са затезном каматом почев од 18.10.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се обавезе тужени да јој преко досуђеног износа од 300.000,00 динара до траженог износа од 1.000.000,00 динара исплати износ од још 700.000,00 динара са затезном каматом почев од 18.10.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле за накнаду нематеријалне штете у делу којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног душевног бола исплати износ од 1.000.000,00 динара са затезном каматом почев од 18.10.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле за накнаду нематеријалне штете у делу којим је тражио да се обавезе тужени да јој на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха исплати износ од 1.000.000,00 динара са затезном каматом почев од 18.10.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде материјалне штете у виду разлике зараде између припадајуће пуне зараде и исплаћене накнаде, за период упућивања тужиле на плаћено одсуство исплати износ од 154.407,49 динара увећан за припадајућу затезну камату од дана подношења тужбе до исплате. Ставом деветим изреке, обавезан је тужени да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 418.375,00 динара са затезном каматом почев од дана извршности пресуде. Ставом десетим изреке, ослобођена је тужила плаћања трошкова судских такси.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужила и тужени и то: тужила побијајући је у ставу другом, петом, шестом, седмом и осмом изреке због битних повреда одредаба парничног поступка, неправилно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права и тужени побијајући је у ставу првом, усвајајућем делу става трећег, четвртог и деветом изреке такође, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка, обе са предлозима као у жалбама.

Тужени је дао одговор на жалбу.

Испитујући правилност и законитост побијане пресуде, у ожалбеном делу, у смислу одредби члана 386 Закона о парничном поступку (“Сл.гласник РС” бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да су жалбе тужиле и туженог неосноване.

У поступку доношења повијане пресуде, у ожалбеном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја на њену правилност и законитост.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужила је до 27.10.2017. године била запослена на неодређено време код послодавца "AIR SERBIA GROUND SERVICES" d.o.o. Београд као супервизор саобраћаја одакле је преузета у складу са Протоколом о сарадњи код послодавца Аеродром "Никола Тесла" а.д. Након тога је била запослена на одређено време код туженог као послодавца по основу Уговора о раду бр.148/1895 од 19.11.2018. године и Анекса уговора о раду бр.УР-540/2019 од 4.9.2019. године на радном месту вођа смене прихват отпреме ЈУ летова у организационој јединици земаљско опслуживање. Тужени је концесионар Аеродрома "Никола Тесла" а.д. у Београду и у првобитно регистрован назив туженог послодавца био је "VINCI AIRPORTS SERBIA"d.o.o. Пре закључења уговора о раду са туженим тужила је била у радном односу на неодређено време код послодавца Аеродром "Никола Тесла" у Београду. У периоду од марта 2019. године до 17.2.2020. године тужила је више пута измештена из једног у други радни простор. Премештај је вршен без упућивања претходног обавештења о пресељењу у друге просторије тако да је тужила тек доласком на посао обавештевана да више не ради у тој канцеларији. У марту 2019. године тужила је доласком на рад обавештена да је исељена из старе канцеларије, те да је њено ново радно место у просторији која је служила као просторија за одмор запослених, архива и гардероба. Ова просторија је била пуна старих апарата и уређаја, опреме, разне амбалаже и гардеробе. За тужилу није био обезбеђен радни сто, столица, ни рачунар који је потребан за извршење посла тужиле. Из ових разлога тужила је била принуђена да се мења са колегама тако да је неко од запослених који је премештен у ту канцеларију морао да стоји или да шета. Тужила је приговорила руководиоцима на безусловност предметне просторије (која и није била канцеларија), а обавестила је о томе и Службу безбедности и заштите на раду. Ова служба је у и-мејлу од 22.3.2019. године констатовала да је пре свега неопходно уклонити амбалажу и балоне за воду, изместити архивни део и ускладити распоред столова у просторији, те да ће са уређивањем и чишћењем простора у великој мери доћи до побољшања услова за боравак и рад. Након тога, у априлу 2019. године тужила је без претходног обавештења од стране руководиоца потпуно изолована од осталих сарадника у сектору и смештена у просторије ван терминала Аеродрома, где је провела месец дана без основних средстава за рад. У канцеларији није било за њу ни стола ни столице ни рачунара. На поновљене молбе и захтеве тужиле након месец дана су у просторију унети сто и столица, али и даље није било рачунара. Такво стање је трајало до септембра 2019. године. Тужили у спорном периоду нису давани радни задаци, нити задужења, те су од стране надређених игнорисани њени захтеви у погледу превазилажења проблема са којима су се она лично али и други запослени суочавали у обављању послова њихових радних места. Приликом једног сусрета са ВВ у комуникацији везаној за рад и услове рада именовани је тужили рекао да ће јој дати папир и оловку тако да може да покаже своје знање и искуство и прикаже резултате рада. На иницијативу тужиле и других запослених на радном месту вођа смене за ЈУ летове у фебруару 2020. године одржан је састанак са ВВ. На овај састанак је накнадно

приступио и ГГ који се том приликом нагнуо преко стола у правцу тужиље, непримерено гестикуирајући рукама и повишеним тоном се обраћајући првенствено тужиљи. Предметне наводе тужиље потврдила је и сведок ДД у свом исказу. Тужиља је овакво опхођење доживела као деградирајуће, непристојно и увредљиво и као претњу и напад на лични и професионални интегритет и достојанство. Тужени је дана 20.3.2020. године донео решење о упућивању запослених на одсуство за време смањења обима рада, без кривице запосленог. Након тога тужени је са тужиљом и осталим колегама из сектора одржао састанак дана 7.7.2020. године на коме се један представник и "ејч ар" службе тужиљи обратио речима "ти као вођа, односно обраћам се теби као вођа". Тужиља је била ... код туженог послодавца коју је функцију обављала почев од 2.4.2018. године. Након што је концесионар преузео управљање Аеродромом у Београду тужиља није позивана на састанке синдиката руководства код туженог. Тужиља је дана 17.8.2020. године туженом поднела захтев за пократање поступка заштите од злостављања на раду. Поступак посредовања је окончан без успеха о чему је посредник донео Одлуку о обустави поступка посредовања код послодавца дана 27.10.2020. године, као и посебну одлуку о изузимању ГГ из поступка посредовања од 27.10.2017. године. Тужиљи је ову одлуку уручена дана 29.10.2020. године, а на основу решења туженог од 29.3.2021. године тужиљи је отказан уговор о раду. Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да се тужиља дана 19.3.2019. године путем и-мејла под насловом "Питање о непостојању другог радног места JUCHECKIN COORDINATORA обратила непосредно надређеној ББ и ЂЂ са захтевом да се дефинише статус запослених на позицији JUCKI COOR, разлог уклањања од другог стола и компјутера, као и њихово понашање у функционисању у овој новонасталој ситуацију (пошто од њиховог преласка нису били упућени у систем функционисања рада у саобраћају и поред њиховог инсистирања, сналазили су се и покушавали да одрже ниво посла и функционисања, те последњи сазнају или не сазнају о променама и дешавањима у служби). Са тим у вези, из навода тужиље које потврђује и сведок ДД у свом исказу првостепени суд је утврдио да је након преласка једне групе запослених међу којима је била и тужиља у Аеродром Београд дошло до изостанка сарадње са њиховим непосредним руководиоцима (то су конкретно били ББ и ВВ) у смислу да су престали да комуницирају у вези функционисања саобраћаја (огледало у томе што их нису позивали на јутарње састанке како би их упознали са процесом рада, већ су они то морали сами да уочавају па су се због изостанка у комуникацији осећали као уљези). Из исказа сведока ДД произилази да су када је дошло до закључивања уговора о концесији они у једном моменту упутили обавештење путем и-мејла непосредно предпостављенима ББ и ВВ али да одговора није било (у тим и-мејловима су указивали на проблеме са којима су се суочавали а који су се тicali организације посла и конкретних радних задатака и њихових радних места). Предметне наводе потврђује се из садржине и-мејлова који су у списима предмета. Овај сведок је потврдио и наводе тужиље да је просторија у којој су били смештени у марту 2019. године била неусловна јер је служила за одмор, припремање хране и пресвлачење запослених, као и да је на двоје људи у једној смени долазио један сто и столице без рачунара, да су тужиљи нуђени послови на шалтеру (што је хијархијски гледано бар три степена ниже од позиције из уговора), да је тужиља то одбила и да је одмах била премештана у другу канцеларију удаљену километар од зграде Аеродрома, да је сведок одлазила код тужиље у ту нову канцеларију (где је седела са још једном колегеницом) и да није имала компјутер, материјал, нити је добијала радне налоге. Сведок је присуствовала састанку са претпостављенима на којим је био присутан и ГГ који се нагнуо преко

стола у правцу тужиље машећи рукама, незадовољно због њихових притужби обраћајући им се повишеним тоном и ударајући руком о сто. Такође, сведок ЕЕ потврдио је наводе тужиље да је са тужиљом и осталим колегама био премештен у безусловну канцеларију (није имала рачунар који је био неопходан за рад), да су након два-три месеца поново премештени у просторију која је служила за одмор, да ни у тој просторији тужиља није имала сто и компјутер, да им нико није рекао да су разлози често премештање у раду и на Аеродрому да је био присутан када је ВВ након што му се тужиља пожалила на услове рада рекао тужиљи да ће јој дати папир и оловку, те да јој не треба компјутер, да је био у групи радника која се заједно са тужиљом обраћала предпостављенима ради побољшања услова рада и укључивању у процес рада, с обзиром да су им нудили послове који нису били предвиђени уговором о раду, да је присуствовао састанцима када је руководство тужиљу условљавало “са вођа групе” да им по повратку са принудног одмора нису давани радни налози. Тужиља као и остали запослени на истој позицији били су премештени у просторију у којој није било столова и компјутера, нису имали нека конкретна задужења, наведено је потврдио и сведок ЖЖ, као и да никад код тужиље није долазио неко од руководиоца попут ББ и ВВ. Коначно сведоци су потврдили и да програм решавања вишка запослених и њихова радна места нису била предвиђена у систематизацији и да су им нуђена нижа рангирана радна места или отпремнине. Са друге стране, првостепени суд није поверовао исказима ББ, ВВ и ГГ налазећи да су исти неубудљиви и да су у супротности са изведеним доказима које је суд прихватио и срачунати су на успех туженог у овој парници.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је пре свега оценио да су неосновани наводи туженог да је право тужиље да захтева утврђење наводног злостављања застарело у смислу одредбе члана 22 Закона о спречавању злостављања на раду код чињенице да је одлука о обустави поступка посредовања код послодавца донета дана 26.10.2020. године поводом захтева тужиље за покретање поступка заштите о злостављања на раду и да је тужиљи иста достављена дана 29.10.2020. године, а да је тужба у овом поступку поднета дана 12.10.2020. године. Сходно изнетом, тужба је поднета благовремено у смислу члана 29 став 2 Закона о спречавању злостављања на раду. Надаље, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиље да се утврди да је претрпела злостављање на раду код послодавца делимично основан. Наиме, радње одговорних лица туженог које су се континуирано понављале на активан и пасиван начин у утуженом периоду описане у ставу првом изреке ожалбене пресуде у својој свеукупности представљају злостављање на раду тужиље и исте су имале за циљ да се тужиља изолује и наведе да на сопствену иницијативу раскине радни однос односно да пристане на распоређивање на друго ниже рангирано радно место. Реч је о радњама које су објективно предузете од стране означених мобера који су имали такав карактер да су биле континуиране и понављале се, те је тужиља учинила вероватним да је према њој извршено злостављање, а тужени на којем је током поступка био терет доказивања није доказао да таквог понашања-злостављања није било. Дакле, током поступка првостепени суд је утврдио да је код туженог долазило до честих премештаја тужиље из једног у други радни простор без претходног обавештења од стране непосредних руководиоца; да је смештај тужиље био у безусловној и неадекватној просторији без основних средстава за рад; да је постојало игнорисање захтева тужиље од стране надређених у погледу обезбеђивања основних услова за рад, непозивање тужиље ... на састанке ... и руководства туженог

послодавца, да је на једном од састанака запослених са руководством тужиља означена као вођа групе; да је изолована од осталих сарадника у сектору смештајем у просторије ван терминала Аеродрома где није имала основна средства за рад, да није добијала радне задатке (синдром празног стола), као и непримерено обраћање руководиоца ГТ тужиљи на састанку дана 17.2.2020. године пред другим запосленима. Напред наведено описано понашање руководиоца код туженог у себи садржи елементе активног и пасивног понашања према запосленој која се понавља и које у конкретном случају представља повреду достојанства запослене и њеног угледа, части, личног и професионалног интегритета. Надаље, одлучујући о тужбеном захтеву за накнаду материјалне штете у виду разлике зараде између припадајуће пуне зараде и исплаћене накнаде зараде за период упућивања тужиље на плаћено одсуство, првостепени суд је нашао да је исти неоснован. У конкретном случају одлука о предметном тужбеном захтеву зависи од одлуке о законитости решења туженог упућивањем тужиље на одсуство за време смањења обима рада без кривице запосленог, односно ради се о захтеву акцесорне природе који зависи од захтева којим се побија законитост наведеног решења.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право дајући за своју одлуку јасне и потпуне разлоге, које прихвата и овај суд у поступку жалбене контроле, а жалбама тужиоца и туженог не доводи се у сумњу правилност и законитост побијане пресуде у овом делу.

Одредбом члана 31 Закона о спречавању злостављања на раду прописано је да ако је у току поступка тужилац учинио вероватним да је извршено злостављање из члана 6 овог закона, терет доказивања да није било понашања које представља злостављање је на послодавцу.

Како је у конкретном случају тужиља учинила вероватним да је према њој извршено злостављање, а тужени у току поступка није пружио доказе да злостављања није било, то је Апелациони суд у Београду нашао да је првостепени суд оценом доказа дао оправдано разумне разлоге за постојање злостављања на раду, због чега је првостепена пресуда правилна и на закону заснована.

Неосновано се жалбом туженог указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер је изрека пресуде у потврђеном делу разумљива, а у образложењу су дати су јасни и непротивречни разлози о свим битним чињеницама, о којима не постоји противречност ни између онога што се у разлозима пресуде наводи и садржини изведених доказа. Такође, без утицаја је навод жалбе туженог да је у потпуности нејасно шта значи “јавно гласило Блиц”.

Код наведеног, све напред наведене штетне радње, које је тужиља трпела у спорном периоду, и по оцени овог суда, имају све елементе мобинга, тј. недоличног, малициозног, тенденциозног, увредљивог и непрофесионалног опхођења и поступања према запосленом тј. тужиљи, које понашање је у потпуности непримерено за здраву и нормалну радну средину и јасно осликава нетрпељивост и злонамерност одговорних лица према тужиљи и њено непоштовање према њој и њеном професионалном интегритету, достојанству, угледу и здрављу, а што представља довољан разлог за

усвајање тужбеног захтев тужиле и за доношење одлуке као у ставу првом и трећем изреке.

Са тим у вези, битно је нагласити да су штетне радње код института злостављања на раду, у свом садржинском смислу увек тесно повезане са неким видом патолошког, малициозног и непримереног понашања извршиоца злостављања према запосленом који трпи злостављање на раду, које се у дужем временском периоду понавља, па се зато запослени осећа угроженим, стигматизованим, пониженим, изопштеним и трауматизованим, трпи стрес од могућег губитка посла, као што је то случај и код тужиле јер је тужени у коначном донео решење о отказу уговора о раду тужили. Ради тога, супротно наводима жалбе туженог правилно је поступио првостепени суд када је поклатио веру исказу тужиле и исказима напред наведених сведока који су у битном потврдили тужилине наводе, а није поверовао исказу сведока ББ, ВВ и ГГ (мобера), с обзиром да су њихови наводи срачунати на избегавање одговорности за извршени мобинг.

При доношењу одлуке, цењени су и сви остали наводи туженог, али овај суд је мишљења да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари будући да се у свом претежном делу, свде на анализу оцене изведених доказа (пре свега исказа саслушаних сведока) од стране првостепеног суда и указивање да их првостепени суд није правилно оценио нити вредновао, што је у супротности са чланом 8 Закона о парничном поступку, према коме слободна оцена доказа подразумева и слободно одлучивање суда које ће доказе извести ради утврђивања одлучних чињеница и како ће их ценити.

Правилан је закључак првостепеног суда да је поступањем одговорних лица код туженог у конкретном случају повређено право тужиле услед претрпљених душевних болова насталих због повреде части и угледа због чега је тужила остварила право на накнаду штете због учињене повреде права.

Супротно наводима из жалби парничних странака правилна је одлука првостепеног суда садржана у ставу четвртном и петом изреке, јер је приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреда угледа, части, професионалног и личног интегритета, суд, ценећи све околности конкретного случаја, имао у виду да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, те да накнада штете својом висином не сме да буде охрабрење за злостављање на раду, већ висина накнаде треба превентивно да делује у циљу спречавања понашања које представља злостављање.

Супротно наводима жалбе тужиле, правилна је одлука садржана у ставу шестом и седмом изреке за накнаду нематеријалне штете, јер тужила није доказала своје наводе на околност трпљења страха, његовог интегритета и трајања, нити по ком основу тражи накнаду штете због претрпљених душевних болова, ван онога што је обухваћено ставом четвртим изреке. Супротно наводима жалбе тужиле, правилна је и одлука садржана осмом изреке ожалбене пресуде за накнаду материјалне штете у виду разлике зараде између припадајуће пуне зараде и исплаћене накнаде, за период упућивања тужиле на плаћено одсуство јер иста зависи од одлуке суда о законитости решења туженог о упућивању (које није предмет овог радног спора).

Осталим ожалбеним наводима тужиље и туженог не доводи се у сумњу правилност донете пресуде, па их овај суд није посебно ни образлагао.

Правилна је и одлука о трошковима спора садржана у ставу деветом изреке побијане пресуде јер је донета правилном применом правила из члана 153 и 154 Закона о парничном поступку, а трошкови су правилно одмерени применом АТ важеће на дан закључења главне расправе, супротно наводима жалбе туженог.

Апелациони суд је одбио захтеве туженог и тужиље за накнаду трошкова поступка по жалби јер тужени и тужиља нису успели у поступку по изјављеном правном леку.

Трошкови састава одговора на жалбу којима се понављају чињенични наводи и правна схватања истицана током првостепеног поступка, по оцени овог суда, немају карактер трошкова потребних за вођење парнице, па је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова насталих у поступку по жалби, а на име састава одговора на жалбу.

На основу изнетог, применом одредби члана 390 и 165 става 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11...18/20), одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Александар Ивановић с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**